

La Saleta

Vilobí del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Els Baus. Masia La Saleta (08735 Vilobí del Penedès)
Emplaçament Crta.BV-2127, a l'alçada de les caves Vallformosa, desviar-se a la dreta i seguir la carretera

Coordenades:

Latitud: 41.38696
Longitud: 1.67582
UTM Est (X): 389287
UTM Nord (Y): 4582561

Classificació

Número de fitxa 08304 - 54
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle s.XVI-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Número inventari Servei del Patrimoni Arquitectònic. N°5065
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 004A00033
Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: ds., 10/01/2004 - 01:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per la casa anomenada La Saleta, l'antiga casa dels masovers adossada al cantó S-O, i un conjunt de coberts, cellers, pahissa i quadres, adossades al N i N-O de la casa.

L'edifici de la casa, pròpiament dita, és un edifici de planta quadrangular cobert a dues aigües amb el carener perpendicular a la façana. És construït en parament irregular amb les cantonades reforçades amb carreus ben treballats. Conserva restes d'un antic arrebossat, especialment a la façana principal. Consta de planta baixa, primer pis i golfes. La façana principal es troba orientada a llevant, i s'obre a la planta baixa amb un gran portal adovellat de mig punt, format per grans dovelles. L'acompanyen dues finestres rectangulars reforçades amb carreus, i dues llindes senceres a la part superior. La part inferior es troba treballada amb un empit també fet en pedra d'una sola peça.

Al primer pis, i corresponent-se amb les obertures de la planta baixa, s'obren tres finestres també rectangulars sense reforços laterals ni empits, sent de factura molt més simple. L'espai ocupat per les golfes s'obre amb dues finestres quadrades de factura moderna. Destaca a la façana principal l'existència d'una rafa o contrafort atalussat al cantó N, a tocar de la porta principal. Al cantó Sud de la porta sobresurt un escaire que sembla marcar un primitiva cantonada de la casa. D'aquest ressortit fins a la cantonada S-E, la línia de la façana continua un pel més enfonçada. Tot sembla indicar l'existència d'una reforma que va fer que en un moment donat, a partir d'una estructura de casa més petita, que abarcava des del ressortit fins a la cantonada N-E., es va fer una ampliació important afegint un cos a migdia, que va ampliar la casa considerablement, i va significar una reestructuració de la teulada. En el moment d'aquesta reestructuració, del nucli original de la casa, es va conservar la façana i el portal, i possiblement es va pujar l'alçada de la casa, cosa que segurament va obligar a apuntalar la façana amb aquesta rafa o talús. Això explicaria també la diferència estilística existent entre les finestres de la planta baixa i les del primer pis. A la façana Sud s'obren, a l'alçada del primer pis, dues finestres similars a les de la façana principal, i una porta moderna que dona accés a la casa dels masovers del cantó S-O, i a la resta de dependències agràries de la cantonada N-O. Aquestes últimes han estat totalment reconstruïdes i modificades durant els anys noranta per convertir-les en vivenda. Només es conserva una part del celler antic. Interiorment la casa de la Saleta ha patit reformes molt greus que han eliminat tots els elements originals de l'estructura originària.

Observacions:

La casa es troba inclosa dins el Catàleg de Monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya fet pel Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya. En aquesta fitxa s'ha introduït una fotografia dels anys vuitanta anterior a les reformes que li donen l'aspecte actual. Sorprèn veure-la en un estat molt malmès de conservació, amb bona part dels coberts del cantó N-E ensorrats. També destaca l'existència d'un petit arc conopial coronant les dues finestres de la planta baixa, que són de factura molt diferent, sent la de la banda N, molt estreta. Actualment aquests arcs no es conserven.

Els propietaris de la casa ubicada a l'antiga zona de coberts-Sr. Claudi Janer- conserven alguna documentació del segle XIX i XX, de caire familiar molt imprecisa. També conserven un contracte d'aparceria del segle XVIII, on es paga una gallina i un cens en metàl·lic. Actualment encara mantenen aquest costum.

També conserven algunes fotografies d'entre 1940 i 1960 de caire familiar.

A nivell d'instruments agrícoles conserven:

- 3 Botes de fusta
- 1 pedra de molí (dorment)
- 1 abeurador per bestiar fet en pedra

Història

Els orígens de l'edifici actual conegut com la masia de la Saleta, es remunten segurament al segle XVI. Aquest fet es dedueix tant per la presència de finestres de tipus conopial a la part més antiga de la façana - avui desaparegudes-. La seva ubicació la col·locava al peu de l'antic camí de Vilafranca a La Llacuna, D'altra banda, per la seva proximitat, així com per la coincidència dels noms, és molt possible als seus orígens guardés algun tipus de relació amb la veïna masia de La Sala, d'arrels també molt antigues. Així, al fogatge del 1553 apareixen dues cases anomenades la Sala: La Sala dels Baus i la casa de Jaume de la Sala. (LLORAC,1991:41). L'any 1680, al compte del mill recollit pel delme també apareix aquest duplictat amb una casa anomenada La Sala dels Baus, i una altra anomenada La Roca de la Sala, Malgrat tot, l'únic nom que ha persistit ha estat el nom de la Sala dels Baus, que a partir del segle XVIII passa a ser la única referència, tractan-se segurament de l'actual masia de La Sala.. Aquesta diversitat de cases anomenades Sala, fa pensar en la possibilitat de l'existència d'una casa de gran importància econòmica i històrica anomenada Sala dels Baus, que mantenia entorn seu una sèrie de dependències i masoveries més petites. Hi cap la possibilitat docs, de què degut a la coincidència de noms, sent aquest en diminutiu, i degut a la proximitat geogràfica, la masia de "La Saleta" es tractés als seus orígens d'alguna masoveria de La Sala. Malgrat tot, cap al segle XIX ja devia ser independent, i s'especula amb la possibilitat de què efectués funcions d'hostal de camí. Al document del 1846 en el qual es detallen els límits de la parròquia de Santa Maria de Vallformosa, podem inclús conèixer el nom del propietari: "dit camí es deixa en arribar a la masia anomenada la Saleta, pròpia de Pau Santacana" (LLORAC, 1991: 101) Amb seguretat la primera fase de la casa es remunta al segle XVI, però arquitectònicament consta l'existència d'una important reforma que va engrandir la casa en amplada i alçada, segurament al segle XVIII. La última reforma data dels anys noranta, en què la casa és restaurada, conservant d'originari només el seu aspecte exterior. Als anys vuitanta els propietaris de la masia eren encara la família Santacana de la Granada. A finals d'aquesta dècada la propietat es divideix en dos parts: Per una banda la casa pairal: casa, cellers, estables, pahisa; i per altra banda la casa dels masovers, que ja llavors tenia el sobre nom del masover: Cal Magí Ermità. Actualment el conjunt pertany a tres propietaris: El Sr. Pere Casanoves de Barcelona, propietari de la casa de la Saleta, el seu cosí Claudi Janer, propietari de la zona de coberts, i els propietaris de la casa dels masovers.

Bibliografia

- AA.DD. (1986) L'alt Penedés. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura pp.248-251.
- CATÀLEG DE MONUMENTS I CONJUNTS HISTÒRICO-ARTÍSTICS DE CATALUNYA. (1990). Vilobí del Penedés. Generalitat de Catalunya. Servei del Patrimoni Arquitectònic. Barcelona.
- GRAN ENCICLOPÈDIA CATALANA. Vilobí del Penedés. Tom 15. p.533.
- IGLÉSIES I FORT J. (1988) Estudi de les xifres de població de l'Alt Penedès en el curs de sis segles (1358-1975). Institut d'Estudis Penedesencs. Vilafranca
- LLORAC I SANTÍ S. (1991) Vilobí del Penedés. Passat i present. Ajuntament de Vilobí del Penedés.
- PLA DE CATALOGACIÓ I INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL DE L'ALT FOIX. (2002) Vilobí del Penedés. Transversal Produccions Culturals.
- RIUS MORGADES J. (1987) La Comarca de l'Alt-Penedès. Vilafranca

